

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали
VIII Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 23–24 травня 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Редакційна колегія:

- А. М. Куліш* – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
В. В. Миргород – доктор юридичних наук, доцент;
А. Р. Голоха – студентка третього курсу за спеціальністю 293 «Міжнародне право»;
О. В. Ільченко – кандидат юридичних наук, доцент;
В. В. Сухonos – доктор юридичних наук, професор;
О. С. Бондаренко – доктор юридичних наук, доцент;
В. М. Завгородня – кандидат юридичних наук, доцент;
С. І. Дегтярьов – доктор історичних наук, професор

*Рекомендовано до видання
рішенням вченої ради Навчально-наукового інституту права СумДУ
(протокол № 7 від 21 червня 2024 року)*

Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м Суми, 23–24 травня 2024 року) / редколегія: проф. А. М. Куліш, В. В. Миргород, А. Р. Голоха. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

До матеріалів увійшли тези доповідей учасників VII Міжнародної науково-практичної конференції «Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів», що містять результати теоретичних досліджень та окремі питання актуальних проблем щодо реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів. Тексти доповідей і повідомлень друкуються мовою оригіналу в авторській редакції.

УДК 341-044.247(4:477)(06)

© Сумський державний університет, 2024

© Куліш А. М., Миргород В. В., Голоха А. Р. та ін., 2024

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
СЕКЦІЯ 1	7
ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	7
ПРИЧИНИ ТА ПОШИРЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО НАСИЛЛЯ ПОВ'ЯЗАНОГО З КОНФЛІКТОМ	7
ДО БІОГРАФІЇ УРЯДОВЦЯ І ПОЕТА МАКСИМА ГАВРИЛЮКА-ВДОВИЧЕНКА	10
РАДЯНСЬКІ УРЯДОВІ ПОСТАНОВИ ПРО ЗАВЕРШЕННЯ СУЦІЛЬНОЇ ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ СІЛЬСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ (ПЕРШ. ПОЛ. 1960-х рр.)	13
НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНІ 1932 РОКУ	16
ДО БІОГРАФІЇ МИКОЛИ БУТОВИЧА – УКРАЇНСЬКОГО ХУДОЖНИКА- ГРАФІКА В ЕМІГРАЦІЇ	19
ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ» ЯК СИСТЕМНОЇ КАТЕГОРІЇ	21
США ТА ПРОБЛЕМА СТВОРЕННЯ ЛІГИ НАЦІЙ, 1917–1918 РР.	25
СТАНОВИЩЕ ЖІНКИ ЗА КОДЕКСАМИ ЗАКОНІВ ДАВНЬОЇ МЕСОПОТАМІЇ	30
СЕКЦІЯ 2	36
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО	36
МІСЦЕВИЙ РЕФЕРЕНДУМ В УКРАЇНІ:	36
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУДОВИЙ РОЗГЛЯД В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	40
СЕКЦІЯ 3	45
МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО	45
РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА У ПІДТРИМЦІ ЗАГАЛЬНОГО МИРУ ТА БЕЗПЕКИ	45
СПЕЦИФІКА СПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	48
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ	52
РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СУДОВИХ ІНСТИТУЦІЙ У ВСТАНОВЛЕНІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ВИННИХ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ	57
УКРАЇНА–НАТО: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	62
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН	65
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ ОСІБ З ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ	70
ЗАКОНОДАВЧЕ СТИМУЛЮВАННЯ ВИРОБНИКІВ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	76

РОЛЬ ООН В СИСТЕМІ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ	82
АКАДЕМІЧНА СВОБОДА В ЄВРОПІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	85
СЕКЦІЯ 4	89
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО, ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО, АГРАРНЕ ПРАВО	89
СЕКЦІЯ 5	89
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	89
ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДЕННЯ ЗАПОВІТУ ПОДРУЖЖЯ.....	89
СЕКЦІЯ 6	93
СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО.....	93
РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО	93
СЕКЦІЯ 7	97
ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	97
СЕКЦІЯ 8	97
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	97
ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	97
ЗМІНИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПРАЦВЕЛАШТУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	101
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ІНОЗЕМЦІВ ТА ОСІБ БЕЗ ГРОМАДЯНСТВА.	104
СЕКЦІЯ 9	109
КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ	109
ІР-СУД В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ..	109
ЕФЕКТИВНІСТЬ РОБОТИ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ.....	113
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РАД З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ПРИ ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЯХ	117
ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ : АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	120
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА.....	122
ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ НЕСПРОМОЖНОСТІ СУДДІ ЗДІЙСНЮВАТИ ПОВНОВАЖЕННЯ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я.	126
ЕПІСТЕМОЛОГІЧНІ ВИМІРИ СУДОВОЇ ПРАВОТВОРЧОСТІ: ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАННЯ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ	129
ПРАВОВІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ	131

МЕХАНІЗМ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ.....	136
ЩОДО ОСНОВНИХ ЮРИДИЧНИХ КАТЕГОРІЙ СУТНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ	139
ЩОДО ОСНОВ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ СУДОВОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПОЦЕСУ	141
ЕТИКА СПІЛКУВАННЯ МЕДІАТОРІВ	144
МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАЦІЇ.....	147
МОБІНГ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	150
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ	154
ОСНОВНІ ПРАВА ДЕТЕКТИВІВ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	157
ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	161
НАЦІОНАЛЬНА, ДЕРЖАВНА ТА ВІЙСЬКОВА БЕЗПЕКА:	163
СЕКЦІЯ 10	167
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	167
ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ДО.....	167
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНІВ ТА ЗВИЧАЇВ ВІЙНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР	172
ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ ПІД ЧАС МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ.....	174
ОБ'ЄКТИВНІ ТА СУБ'ЄКТИВНІ ОЗНАКИ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ КАТУВАННЯ, ВЧИНЕНОГО.....	176
БОРОТЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ.....	180
ГАРМОНІЗАЦІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ З ПРАВА НОРМАМИ ЄВОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	184
АРГУМЕНТ НЕЕФЕКТИВНОСТІ ПРОАКТИВНИХ ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ЯК СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ.....	187
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	192
НЕСАНКЦІОНОВАНЕ ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО НАПРАВЛЕННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗБРОЇ, ОЗБРОЄННЯ ТА БОЙОВИХ ПРИПАСІВ В УКРАЇНУ, РУХ, ПЕРЕМІЩЕННЯ АБО РОЗМІЩЕННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЧИ ІНШИХ УТВОРЕНИХ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНІВ УКРАЇНИ ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ,	

ВЧИНЕНЕ В УМОВАХ ВОЄННОГО АБО НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ТА ЙОГО ВІДМЕЖУВАННЯ ВІД ІНШИХ СУМІЖНИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	196
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	200
МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	207
СЕКЦІЯ 11	212
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	212
ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД	212
СПЕЦІФИКА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ	214
АНАЛІЗ СОЦМЕРЕЖ ЯК АКТУАЛЬНИЙ МЕТОД РОЗСЛІДУВАННІ ТА ДОКАЗОВУВАННЯ ПРИЧЕТНОСТІ ДО ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ	220
СЕКЦІЯ 12	223
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	223
КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ	223
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЩОДО ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ СТВОРЕНИХ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ У ЛАТВІЇ ТА УКРАЇНІ	226
ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ	231
ПАТЕНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ГАЛУЗІ БІОТЕХНОЛОГІЙ: НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ	235
ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА	239
ОНЛАЙН-МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЩОДО ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	242
ENHANCING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION FOR RESEARCHERS AND RESEARCH INSTITUTIONS IN UKRAINE	245

ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ АВТОРСЬКИХ ПРАВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ²

Шокорова Д.Г.

Студентка V курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Уткіна М. С.

д-р юрид. наук., доцент, ст. викладач кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Однією з найважливіших умов розвитку науки, літератури та мистецтва є визнання за авторами виняткових прав на результати їх творчої, інтелектуальної діяльності. Авторське право, сприяючи створенню умов для зайняття творчою працею та забезпечуючи правове визнання та охорону досягнутих творчих результатів, закріплюючи за авторами права на користування, розпорядження та отримання доходів від створених ними творів, одночасно створює умови для використання результатів інтелектуальної діяльності на користь суспільства.

Актуальність проблеми захисту авторських прав є важливим чинником й показником розвитку будь-якої держави. Стрімкий розвиток сучасних технологій зумовив зростання кількості використання об'єктів права інтелектуальної власності, у результаті чого вони стали об'єктами економічного обороту.

Сучасна системи правового захисту інтелектуальної власності становить не лише сукупність вітчизняних норм й інститутів, а й також міжнародні правові акти з питань

² Робота виконана в рамках проєкту Erasmus + Jean Monnet Module “The Protection of IP Rights of Researchers and Research Institutions in Ukraine : Best EU Practices” (PIPRRRIBEUP – 101126485 – ERASMUS – JMO – 2023 – MODULE).

охорони та захисту прав інтелектуальної власності (що діють під егідою Всесвітньої організації інтелектуальної власності), а також міжнародні угоди щодо глобального механізму захисту прав інтелектуальної власності у торговельно-економічних відносинах з урахуванням пакету угод Світової організації торгівлі. В якості однієї із тенденцій розвитку механізмів захисту прав інтелектуальної власності на сучасному етапі можна виокремити посилення саме міжнародно-правових інструментів.

Зокрема, у цьому контексті особливої уваги потребує Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності [1], ратифікована Україною, яка кардинально змінила підхід до проблем захисту прав інтелектуальної власності. Метою цієї Угоди є сприяння ефективній та адекватній охороні прав інтелектуальної власності та розробка заходів та процедур щодо забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності.

Україна також є учасницею основних міжнародних угод у галузі авторського права, у тому числі Всесвітньої Конвенції про авторське право, до якої приєдналась у 1993 році, Бернської Конвенції про охорону літературних та мистецьких творів 1886 року, до якої приєдналась у 1995 році, та Женевської Конвенції про охорону інтересів виробників фонограм від незаконного відтворення їх фонограм, до якої приєдналась у 1999 році та інших міжнародних договорів.

Водночас, базовими міжнародними договорами в області інтелектуальної власності, як і раніше, залишаються Паризька конвенція з охорони промислової власності 1883 року та Мадридська Угода про міжнародну реєстрацію знаків 1891 року.

Розуміння важливості договірних джерел у національному праві України обумовлено тим, що ратифіковані міжнародні договори, у яких бере участь наша держава, є частиною національного законодавства України, про що йдеться в статті 6 Конституції України [2].

Аналізуючи міжнародні правові акти, пов'язані із захистом об'єктів права інтелектуальної власності, можна виокремити деякі з них, які дозволяють зрозуміти основні напрями правової охорони авторських прав.

Основним документом щодо єдиної системи авторського права є Бернська конвенція з охорони літературних та художніх творів [3]. Ухвалення цієї Конвенції допомогло сформувати міжнародну систему охорони авторських прав. На основі Бернської конвенції було створено Бернський союз для охорони прав авторів держав-учасниць. Термін охорони авторського права за Бернською конвенцією складає все життя автора і 50 років після його смерті. Встановлено правило, згідно з яким, якщо за законом країни-учасниці Союзу, в якій пред'являється вимога про охорону, термін є більш тривалим, то застосовується встановлений у цій країні строк, проте він не може бути більш тривалим, ніж термін дії авторського права, який встановлений у країні, де твір було вперше опубліковано.

Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римська конвенція) з 1961 року забезпечує охорону прав виконавців на їх виконання, фонограми виробників фонограм та передачі мовних організацій. Конвенція ґрунтується на принципі національного режиму, який надається за законодавством країни, де запитується охорона. Римська конвенція встановила мінімальний рівень охорони суміжних прав. Строк охорони відповідно до цієї Конвенції триває щонайменше до кінця двадцятирічного періоду, що обчислюється з кінця року, в якому було здійснено запис (для фонограм та включених до них виконань); мало місце виконання (для виконань, не включених до фонограм); мало місце передача в ефір (для передач в ефір) [4].

Серед ефективних правових регуляторів варто згадати і Договір ВОІВ про виконання і фонограми [5]. Він відкритий для підписання лише членам ВОІВ. Договір не впливає на зобов'язання держав за іншими конвенціями про охорону суміжних прав, не зачіпає права авторів і поширюється лише на виконавців та виробників фонограм. Строк охорони суміжних прав складає 50 років; значно розширено коло виняткових прав.

Договір ґрунтується на принципі національного режиму охорони: кожна держава-учасниця надає громадянам інших держав такий самий режим, який вони надають своїм власним громадянам щодо перелічених у Договорі виключних прав виконавців та виробників фонограм.

Ще одним фактором посиленої уваги до проблем захисту авторських прав на сьогодні є зростаюча активність у мережі Інтернет. Спроби людей знайти інформацію, поділитися нею, відвідати соціальні мережі – все це неминуче пов'язано з авторським правом. В мережі Інтернет можна знайти безліч об'єктів, залишених користувачами: висловлювання, музику, книги, - і вони мають підлягати правовій охороні. Сьогодні вже нікого не дивує, що навіть одна сторінка, фраза, ілюстрація з книги, опублікована без відповідної згоди власника, тягне за собою проблеми у порушника, серед яких штраф, відшкодування збитків правовласнику, а в деяких випадках і кримінальне переслідування. Тому важливо пам'ятати, що перед тим, як щось копіювати та розмішувати, слід звертати увагу на наявність знака ©. Це гарантія, що твір охороняється та його несанкціоноване використання тягне за собою серйозні проблеми у відповідно до закону будь-якої країни.

Одним із шляхів протидії піратству в Інтернеті за допомогою правових норм стали спроби низки великих медійних корпорацій вжити заходів у сфері захисту авторського права. Прикладом є соціальна мережа "Instagram", де активно застосовується чіткий алгоритм правового захисту. Лише власник авторського права (або офіційний представник власника) може поскаржитися на порушення прав. Якщо хтось вважатиме, що матеріали в «Instagram» порушують авторські права третьої сторони, він може повідомити про це власнику даних

прав. «Instagram» дотримується процедур повідомлення та видалення, наведених у розділі 512(c) Закону про авторські права в цифрову епоху [6] (DMCA): він застосовується до контенту, на який надійшла скарга і який був видалений за порушення авторського права Сполучених Штатів.

Незважаючи на застосування у зазначеному прикладі норм національного права певної країни (у даному випадку – США), слід зауважити, що орієнтованість безпосередньо йде на стандарти міжнародно-правової охорони, що дозволяє країнам більш ефективно взаємодіяти один з одним у сфері захисту авторських прав.

В Україні основним джерелом правового захисту авторського права є Цивільний кодекс України та Закон України «Про авторське право і суміжні права». Початок повномасштабної війни РФ проти України призвів до змін у вітчизняній нормативно-правовій базі у сфері захисту прав інтелектуальної власності. Верховною Радою України було прийнято Закон "Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності у період дії воєнного стану".

Відбулись реформаційні процеси серед державних органів, які відповідають за захист об'єктів права інтелектуальної власності. З 8 листопада 2022 року обов'язки Національного органу з питань інтелектуальної власності та обов'язки Міністерства економіки були передані новій інституції - Українському національному офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ).

Разом з тим, розвиток технологій ставить перед регуляторами нові проблеми, серед яких плагіат, а також ситуації, пов'язані з тим, що треті особи незаконно заволодівають творами інтелектуальної творчості, після чого присвоюють своє авторство чужої роботи. Поширеність подібних діянь можна пояснити не лише наміром заволодіти чужим об'єктом, створеним творчою, інтелектуальною діяльністю, а й недостатнім рівнем інформованості щодо охорони авторських прав, або незнанням того, як можна захистити свої права.

У зв'язку з цим, важливо не лише оперативно реагувати на нові виклики, пов'язані з порушенням авторських прав, але й створювати нові інструменти його захисту як на національному, так і на міжнародному рівнях, а також популізувати засоби та механізми захисту авторських прав.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text (дата звернення: 14.05.2024)

2. Конституція України від 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 14.05.2024)

3. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24.07.1971 р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text (дата звернення: 14.05.2024)

4. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення від 26.10.1961 р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_763#Text (дата звернення: 14.05.2024)

5. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією від 20.12.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_769#Text (дата звернення: 14.05.2024)

6. The digital millennium copyright act of 1998. U.S. Copyright Office Summary. URL: <https://www.copyright.gov/legislation/dmca.pdf> (дата звернення: 14.05.2024)